

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Природничо-географічний факультет
Лабораторія моніторингу біологічного і ландшафтного різноманіття

Національна Академія наук України
Національний науково-природничий музей

Українське ботанічне товариство
Сумське відділення

Українське географічне товариство
Сумський відділ

Українське товариство генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова
Сумське відділення

Українське метеорологічне та гідрологічне товариство

V Всеукраїнська заочна наукова конференція «ОСВІТНІ ТА НАУКОВІ ВИМІРИ ПРИРОДНИЧИХ НАУК»

8 листопада 2024 р.

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Суми – 2024

підготованість персоналу до взаємодії з людьми з інвалідністю чи іншими групами населення.

Зважаючи на виставлені вимоги є важливим їх врахування для формування інклюзивних екскурсій та турів. Різноманітність екскурсій напряму буде залежати від місця проведення, складу групи та тематики екскурсії чи туру. При організації таких турів, може бути використано кілька методів, наприклад, задіяння різних допоміжних елементів для допомоги екскурсантам зрозуміти, уявити та відчутти тематику екскурсії. Іншим варіантом є занурення екскурсантів у відчуття сприйняття простору людей з інвалідністю, наприклад, екскурсивод з повною втратою зору проводить екскурсію у повній темряві [4].

Інклюзивний туризм – це один з початкових кроків до залучення максимальної частини суспільства до участі у загальному просторі та житті. Туристична сфера, як одна з провідних на ринку послуг, повинна підлаштовуватися і використовувати цей етап як крок до розвитку та ускладнення туристично-рекреаційної системи. Це напрямок є багатограним у використанні, адже покриває потреби реабілітації, оздоровлення, ліквідації психологічних чи фізичних бар'єрів, залучення малоактивних груп населення. Сьогоднішній розвиток суспільства та етапи, що воно проходить, а саме воєнний період, інклюзивний туризм як ніколи стає актуальним і потрібним для підтримки соціального напрямку нації.

Список використаних джерел

1. «Словник безбар'єрності». Ініціатива Олени Зеленської «Без бар'єрів». URL : <https://bf.in.ua>
2. Вовчанська О.М., Іванова Л.О. Інклюзивний туризм: класифікаційні і маркетингові аспекти. *Інновації, тренди та перспективи індустрії гостинності* : матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 12 грудня 2019 р.) Львів : ЛТЕУ, 2019. С. 9-14.
3. Бейдик О.О., Мельничук А.Л., Топалова О.І. Адаптивний туризм: суспільно-географічні підходи до дослідження. *Науковий вісник ХДУ. Серія Географічні науки*. 2016. №3. URL: <https://gj.journal.kspu.edu/index.php/gj/article/view/153>
4. Музей у темряві «Третя після опівночі». URL: <https://0300.com.ua>

СУЧАСНА ВІКОВА ТА НОЗОЛОГІЧНА СТРУКТУРА СМЕРТНОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ВІД ОНКОЛОГІЧНИХ ХВОРОБ

Шапошник В.В.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Для аналізу структури осіб, які померли від раку у 2022 році, була використана розбивка на вікові групи, відповідно до сучасних їх визначень. У віці 45-74 роки перебували понад 75% померлих від злоякісних новоутворень

чоловіків і понад 66% жінок. Серед громадян працездатного віку від патологій цієї групи померли 42,0% чоловіків серед 38,6% жінок. У старечому віці (75+ років) частка померлих від злоякісних новоутворень у цьому віці становила 20,3% у чоловіків і 28,2% у жінок. На жінок репродуктивного віку (18-44 роки) припадало 5,1% смертей від злоякісних новоутворень (рис. 1).

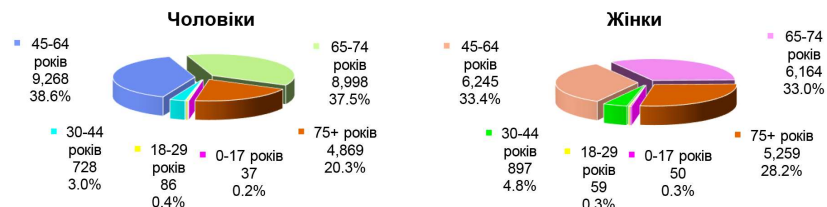

Рис. 1. Вікова структура смертності населення України від злоякісних новоутворень [1]

При аналізі змін у віковій структурі смертності від раку вікова група (75+ років) збільшила свою частку на 0,5% у чоловіків і на 1,4% у жінок порівняно з попереднім роком [2-4]. Таким чином, у 2022 році змінилась чітка тенденція зменшення питомої ваги зазначеної вище групи у віковій структурі захворюваності та смертності, яка була характерна впродовж пандемічних 2020-2021 років. Вікові групи 65-74 роки збільшили свою питому вагу в структурі захворюваності та смертності; найбільш вагомо збільшився внесок цієї групи у смертність від злоякісних новоутворень завдяки чоловічому населенню – на 1,1%. Одночасно, найчисленніші (33,4-38,6%) в розглянутій структурі групи чоловічого та жіночого населення, які померли від раку у віці 45-64 роки, зменшили свій внесок, при цьому найбільш суттєво зменшилась питома вага смертей чоловіків від онкопатологій у цьому віці – на 1,2%.

Група померлих у молодому віці (30-44 роки) у структурі смертності зменшилась на 0,2% як у чоловіків, так і у жінок. Зменшення питомої ваги груп померлих у віці 0-17 і 18-29 років було в межах 0,02-0,2%, але частка цих груп становила лише 0,2-1,1%.

Зважаючи на значне зменшення загальної абсолютної кількості зареєстрованих смертей, проведено аналіз цих змін. Встановлено, що у 2022 році порівняно з 2021 роком кількісно зменшились всі вікові групи померлих онкологічних хворих. Найбільш значні зміни відбулись у молодших групах. Так, кількість смертей від злоякісних новоутворень (87) у дітей та підлітків віком 0-17 років зменшилась, відповідно, у хлопчиків – на 64,1%, у дівчаток – на 32,4%. У жінок віком 18-29 років було зареєстровано смертей менше на 49,6%. Навані групи населення переважали у складі біженців, тому можна припустити суттєвий вплив на виявлені зміни процесу міграції населення за кордон з початком широкомасштабних воєнних дій.

Головними онкопатологіями, що спричинили смертність чоловіків у 2022 р. були злоякісні новоутворення трахеї, бронхів та легень (21,1%), передміхурової залози (10,6%) і рак шлунку (рис. 2).

Рис. 2. Питома вага основних 10 нозологічних форм злоякісних новоутворень у структурі онкологічної смертності населення України, % [1]

Питома вага раку передміхурової залози структурі чоловічої смертності зросла до 10,6%, зміни питомої ваги інших основних нозологічних форм злоякісних новоутворень були в межах $\pm 0,3\%$. У структурі причин смертності жінок головними онкопатологіями були рак молочної залози (20,6%), ободової кишки (8,5%) і прямої кишки (7,1%), У 2022 році зареєстровано зростання питомої ваги смертей жінок від раку прямої кишки з 6,4% до 7,1%, інші зміни у цій структурі були менш значними.

Список використаних джерел

1. Рак в Україні (2022-2023). Захворюваність, смертність, показники діяльності онкологічної служби. *Бюлетень національного канцер-реєстру України*. 2024. № 25. С. 30.
2. Корнус А. О., Корнус О. Г., Кернос С. М. Картографування та оцінка смертності населення України від злоякісних новоутворень / Теоретичні та прикладні проблеми геодезії, картографії, землеустрою та кадастру в сучасних умовах господарювання: матер. Всеукр. наук.-практ. Інтер.-конф. (м. Умань, 26 квітня 2023 р.). Умань, 2023. С. 28-31.
3. Корнус А., Корнус О., Кернос С. Регіональні особливості смертності населення України від онкологічних захворювань. Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції / за ред. Ю.М. Барського та В.Й. Лажніка, м. Луцьк, 3–5 лист. 2023 р. Луцьк: ФОП Мажула Ю. М., 2023. С. 11-14.
4. Шапошник В.В., Корнус А.О., Кернос С.М. Нозогеографічний аналіз онкологічної смертності населення України. Крок у науку: дослідження у галузі природничо-математичних дисциплін та методик їх навчання : Збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю студентів, аспірантів і молодих учених (7 грудня 2023 р., м. Чернігів). Чернігів: НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2023. С. 92-93.